

LUX FILM DAYS

MUSTANG (ΑΤΙΘΑΣΕΣ)

της Deniz Gamze Ergüven
Γαλλία, Γερμανία, Τουρκία, Κατάρ

MUSTANG (ΑΤΙΘΑΣΕΣ)

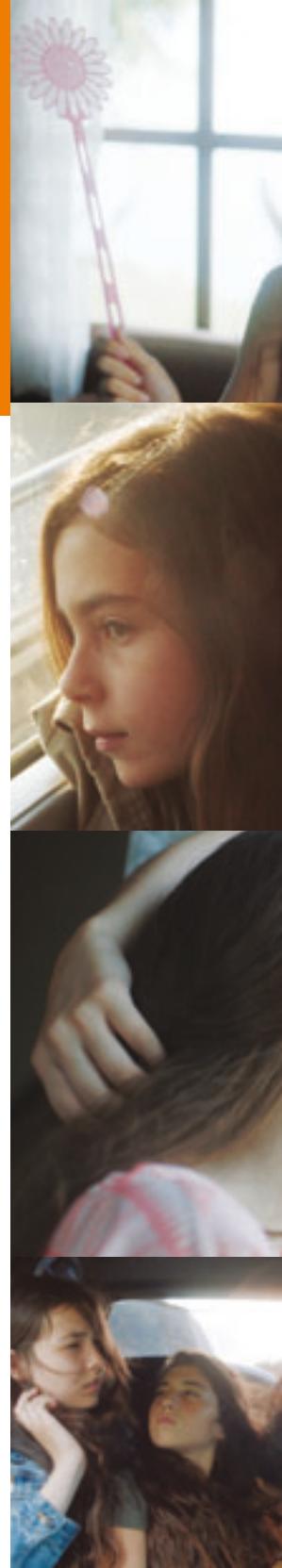
ΤΗΣ DENIZ GAMZE ERGÜVEN

Αρχή καλοκαιριού. Η Lale, η Nur, η Ece, η Selma και η Sonay είναι πέντε αδελφές αχώριστες. Οι πέντε αδελφές ζουν σε ένα χωριό στα βόρεια της Τουρκίας και επιστρέφουν από το σχολείο παιζόντας αιθώμα με τα αγόρια. Τα υποτιθέμενα ανάρμοστα παιχνίδια τους σκανδαλίζουν και οι συνέπειες είναι απρόβλεπτες. Η οικογενειακή εστία μετατρέπεται σταδιακά σε φυλακή, οι δουλειές του σπιτιού αντικαθιστούν το σχολείο και οι κανονισμένοι γάμοι αρχίζουν να προγραμματίζονται. Οι πέντε αδελφές, με κίνητρο την ίδια δίψα για ελευθερία, ανατρέπουν τα εμπόδια που τους επιβάλλονται.

ΣΕ ΠΡΩΤΟ ΠΛΑΝΟ: ΚΟΣΜΙΚΟ ΚΡΑΤΟΣ, ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΑ, ΙΣΟΤΗΤΑ, ΔΥΣΚΟΛΗ ΣΥΝΥΠΑΡΞΗ ΑΞΙΩΝ

Στο σενάριο της σκηνοθετίδας Deniz Gamze Ergüven τονίζεται ιδιαίτερα η κλιμάκωση που οδηγεί στην ταχεία απομόνωση των πέντε γεμάτων ζωής κοριτσιών και πρέπει αναμφίβολα να εκληφθεί ως μια ακραία και εξαιρετική περίπτωση και όχι ως αντανάκλαση της πραγματικότητας που επικρατεί στην Τουρκία. Στη χώρα αυτή υπάρχουν πράγματι πάρα πολλές αντιθέσεις. Παρόλο που οι γυναικες απέκτησαν δικαίωμα ψήφου στις εθνικές εκλογές το 1934, αρκετά νωρίτερα σε σύγκριση με πολλά ευρωπαϊκά κράτη, η εκπροσώπησή τους στην πολιτική εξακολουθεί να είναι πολύ περιορισμένη. Η Τουρκία, διχασμένη ανάμεσα στις αξίες της χειραφέτησης ενός κοσμικού κράτους που ιδρύθηκε στις αρχές του 20ού αιώνα και σε μια πατριαρχική παράδοση που είναι καλά εδραιωμένη στην κοινωνία, ενέκρινε το 2001 έναν νέο αστικό κώδικα που εξασφαλίζει ισότητα για τις γυναικες σε όλους τους τομείς. Ωστόσο, παράλληλα, παρατηρείται η άνοδος στην εξουσία νέων πολιτικών κομμάτων με θρησκευτικές καταβολές —ιδίως του AKP (Κόμμα Δικαιοσύνης και Ανάπτυξης)—, που υποστηρίζουν μια προσέγγιση πολύ πιο παραδοσιακή όσον αφορά τη θέση των γυναικών στην κοινωνία.

Αυτή η αντιφατική, σχεδόν σχιζοφρενική, κατάσταση (ιδίως μεταξύ πόλεων και αγροτικών περιοχών, μεταξύ πρωτεύουσας και επαρχιών), εντός της οποίας εξελίσσονται η τουρκική κοινωνία, σκιαγραφείται με ιδιαίτερη επιτυχία στην ταινία της Deniz Gamze Ergüven, η οποία κατορθώνει να μεταφέρει με μεγάλη δύναμη και πειστικότητα την τεταμένη συνύπαρξη των δύο αυτών κόσμων που χαρακτηρίζονται από αντιμαχόμενες αξίες. Αν και όχι απαραίτητα αντιπροσωπευτική, η διευρυμένη οικογένεια της ταινίας με τα πέντε κορίτσια και τη γιαγιά τους, τον θείο και τις θείες τους θέτει υπό έντονη αμφισβήτηση, με τη μορφή ενός μύθου και με πολύ θάρρος, τη θέση της γυναικάς στους κόλπους των παραδοσιακών κοινωνιών. Παρουσιάζει με αυτό τον τρόπο έναν προβληματισμό πάνω σε ένα κρίσιμο ζήτημα, που αποτελεί, μεταξύ άλλων, κριτήριο για την ένταξη στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Αυτή είναι, επομένως, η σημαντική παράμετρος που πρόκειται να καθορίσει το γενικό πλαίσιο της ανάλυσής μας.

ΚΡΑΤΩΝΤΑΣ ΑΠΟΣΤΑΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ

Μολονότι η ταινία αναφέρεται σε μια υπαρκτή πραγματικότητα, ο τρόπος με τον οποίον την περιγράφει δεν είναι αυστηρά ρεαλιστικός. Ο ίδιος ο πρωτότυπος τίτλος της ταινίας (*Mustang*) προοιωνίζεται μια αφήγηση που αγγίζει εν μέρει τον μύθο, με το άγριο άλογο να μετατρέπεται σε συμβολικό πορτρέτο των πέντε εφήβων, και ιδιως της Lale. Η μυθική διάσταση εντοπίζεται επίσης και στο επίπεδο του σεναρίου, το οποίο χαρακτηρίζεται μεταξύ άλλων από ένα παιχνίδι αντιθέσεων μεταξύ δύο τύπων χαρακτήρων (οι αδελφές και ο θείος Erol) και μια συγκρουσιακή κατάσταση που επιδεινώνεται διαρκώς αλλά ολοκληρώνεται εντούτοις με μια συμβολική διπλή ανατροπή. Τέλος, η περιρρέουσα θλίψη της ταινίας αντισταθμίζεται σε τακτά χρονικά διαστήματα από χιουμοριστικές νότες, που επιτρέπουν επίσης την αποστασιοποίηση από όσα δραματικά συμβαίνουν επί της οθόνης.

ΑΚΑΤΑΛΥΤΟΙ ΔΕΣΜΟΙ

Θα μπορούσαμε να πούμε ότι είναι οργανικός ο δεσμός μεταξύ των πέντε εφήβων και ότι λειτουργούν ως ενιαία οντότητα· καθετί που συμβαίνει στη μία έχει αντίκτυπο στα συναισθήματα και στη συμπεριφορά των υπολοίπων.

Αυτή η αδιαιρετότητα συνοδεύεται ωστόσο από μια σταδιακή διαφοροποίηση των νεαρών κοριτσιών. Από τη μία μεριά η Lale, η μικρότερη των κοριτσιών, είναι η πιο ένθερμη αγωνίστρια της ελευθερίας και εκείνη που δίνει το σύνθημα της επανάστασης· από την άλλη, οι αδελφές της αντιδρούν με διαφορετικούς και ορισμένες φορές αντιθετικούς τρόπους απέναντι στη μοίρα που τους επιβάλλει ο περίγυρος. Ενώ η Sonay εναντιώνεται στη γιαγιά της, αρνούμενη τον κανονισμένο γάμο, και κατορθώνει, μόνη ανάμεσα στα κορίτσια, να παντρευτεί τον άντρα που αγαπά, αφού βιώνει την κατάλληλη στιγμή μια ειλικρινή και αμοιβαία ερωτική σχέση, την οποία θα αποδεχτεί και η οικογένειά της υπό τον όρο ότι θα καταλήξει άμεσα σε γάμο, η Selma συμπεριφέρεται από τη μεριά της με τη χαρακτηριστική παραίτηση που νιώθουν πολλές γυναικες όταν εξαναγκάζονται, στους κόλπους πατριαρχικών κοινωνιών, να αποδεχθούν μοιρολατρικά έναν γάμο που δεν θέλουν.

ΕΠΑΝΑΛΗΨΗ

Πάνω στο παιχνίδι των αντιθέσεων μεταξύ του θείου Erol και των ανιψιών του στηρίζεται η κεντρική πλοκή της ταινίας, που παίρνει τη μορφή μιας διαδοχής γεγονότων τα οποία επαναλαμβάνονται με μικρές παραλλαγές και με σωρευτικό τρόπο.

ΑΝΑΤΡΟΠΗ

Η σταδιακή κλιμάκωση της σύγκρουσης μεταξύ του θείου Erol (συμβόλου της τάξης) και της Lale (συμβόλου της επανάστασης εναντίον αυτής της τάξης) οδηγεί στην κορύφωση της δραματικής έντασης στο τέλος της ταινίας, όταν και συμβαίνει μια αναπάντεχη ανατροπή. Όταν ο Erol, αδυνατώντας να μπει στο σπίτι που ο ίδιος οχύρωσε, πέφτει μέσα στην ίδια του την παγίδα, τότε μετατρέπεται παραδόξως η φυλακή αυτή σε καταφύγιο των κοριτσιών και παράλληλα οδηγεί στην απελευθέρωσή τους.

Η ανατροπή αυτή θα επιτρέψει την απελευθέρωση του λόγου. Η Nur, συνεργάσιμη και ήρεμη μέχρι εκείνη τη στιγμή, σκίζει το φόρεμά της και πετάει τα κουρέλια από το παράθυρο, ουρλιάζοντας ότι θα καλέσει την αστυνομία και ότι θα διηγηθεί τα πάντα. Παρά τη νεαρή της ηλικία, η συμπεριφορά της φανερώνει ότι αντιλαμβάνεται πλήρως πόσο παράνομες είναι οι πράξεις της οικογένειάς της όσον αφορά τις κόρες, είτε πρόκειται για τους καταναγκαστικούς γάμους είτε για την απομάκρυνση από το σχολείο είτε για τη βία κάθε είδους που υπέστησαν. Στο επίπεδο της ταινίας *Mustang* (Αιθίασες), μια τέτοια συμβολική ανατροπή ενισχύει την πολιτική σημασία μιας ιστορίας που καταγγέλλει απερίφραστα μια κοινωνία ισότητας σύμφωνα με τον νόμο, αλλά βαθιάς ανισότητας στην πράξη.

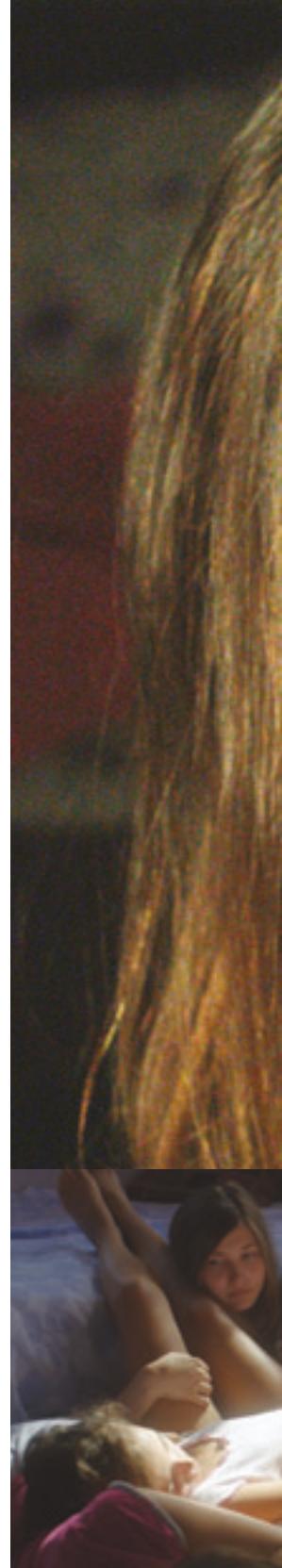
ΑΝΤΙΣΤΑΘΜΙΣΗ

Η ανατροπή που αποτελεί την κλιμάκωση της ταινίας συνοδεύεται εξάλλου από μια πολύ εμφανή αλλαγή ατμόσφαιρας. Παρόλο που το σενάριο χαρακτηρίζεται από μια κλιμακούμενη δραματική ένταση, τελικά θριαμβεύουν η ανακούφιση και το γέλιο. Τα κωμικά στοιχεία, ωστόσο, προϋπάρχουν στην ιστορία αλλά είναι διάσπαρτα.

Η ομάδα ιδίως των γυναικών που περιφέρεται με επίκεντρο τη γιαγιά αποτελεί πηγή πολλών κωμικών καταστάσεων. Όντας διχασμένες ανάμεσα στις πατριαρχικές παραδόσεις και στη συναισθηματική αλληλεγγύη έναντι των νεαρών κοριτσιών, αυτές οι μεγαλύτερης ηλικίας γυναίκες αμφιταλαντεύονται μεταξύ δύο συμπεριφορών. Μολονότι η γιαγιά αναμένει υποδειγματική και άμεμπτη διαγωγή από τις εγγονές της, επεμβαίνει, ωστόσο, για να τις υπερασπιστεί απέναντι στην υπερβολική αυταρχικότητα του Erol. Είτε καλύπτοντας τα παραστρατήματά τους είτε βάζοντας τον γιο της στη θέση του.

Η πιο αστεία, όμως, σκηνή της ταινίας είναι εκείνη που διαδραματίζεται στο χωριό ενώ οι πέντε αδελφές έχουν φύγει κρυφά για τον αγώνα ποδοσφαίρου. Βλέποντας τις εγγονές της στην τηλεόραση, η γιαγιά λιποθυμά. Φοβούμενη ότι μπορεί να δουν και οι άνδρες τις εικόνες αυτές, η θεία Emine αρπάζει αμέσως ένα σφυρί και προσπαθεί να ξεχαρβαλώσει τον ηλεκτρικό πίνακα που τροφοδοτεί το σπίτι με ρεύμα. Καθώς οι άνδρες αντιλαμβάνονται ότι η διακοπή ρεύματος δεν έχει επηρεάσει το υπόλοιπο χωριό, η θεία δεν διστάζει να κατευθυνθεί αποφασισμένη προς έναν πυλώνα, τον οποίο αρχίζει να σφυροκοπά μέχρι την τελική έκρηξη που βυθίζει ολόκληρη την περιοχή στο σκοτάδι. Έτσι, η μεγάλη ένταση που δημιουργείται με το ενδεχόμενο της ανακάλυψης της φυγής των κοριτσιών από τον Erol, χάνει τον δραματικό χαρακτήρα της χάρη στις σχεδόν σουρεαλιστικές σκηνές που εκτυλίσσονται ερήμην των ανδρών, οι οποίοι καταλήγουν τα κορόιδα της υπόθεσης που χάνουν σε συμβολικό επίπεδο κάθε παντοδυναμία.

Και είναι επίσης ο θείος Erol που θα γελοιοποιηθεί στο τέλος της ταινίας, όταν η Nur και η Lale κατορθώνουν να τον κλειδώσουν έξω από το «κάστρο» που ο ίδιος έφτιαξε για να τις κλείσει μέσα. Η σκηνή δημιουργεί προφανώς πολύ μεγάλη ένταση, καθώς ο θείος προσπαθεί με κάθε τρόπο να μπει μέσα στο σπίτι, με προθέσεις πιθανόν δολοφονικές (ή βίαιες), αλλά το γεγονός ότι πέφτει στην παγίδα που ο ίδιος έφτιαξε έχει και κωμικά επακόλουθα, που προκαλούν το γέλιο των θεατών.

ΑΦΟΡΜΕΣ ΓΙΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΣΜΟ: Η ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΟΥ ΧΩΡΟΥ

Στην ταινία *Mustang* (Ατίθασες), η Deniz Gamze Ergüven αναδεικνύει το χάσμα που υφίσταται μεταξύ ενός δημόσιου χώρου με όλα τα χαρακτηριστικά της νεωτερικότητας και ενός ιδιωτικού χώρου που παραμένει πάντα δέσμιος των παραδοσιακών αρχών της πατριαρχικής κοινωνίας. Βρίσκετε ότι εμφανίζεται το χάσμα αυτό και στη δική σας κοινωνία;

Vinciane Fonck

les grignoux

ΣΚΗΝΟΘΕΣΙΑ Deniz Gamze Ergüven
ΣΕΝΑΡΙΟ Deniz Gamze Ergüven,
Alice Winocour
ΠΑΙΖΟΥΝ Güneş Nezihe Şensoy, Elit Iscan,
Doğa Zeynep Doğuşlu, Tugba Sunguroglu,
İlayda Akdogan, Nihal G. Koldas, Ayberk Pekcan
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑΣ David Chizallet,
Ersin Gök
ΜΟΥΣΙΚΗ Warren Ellis
ΠΑΡΑΓΩΓΟΣ Charles Gillibert
ΣΥΜΠΑΡΑΓΩΓΟΣ Frank Henschke
ΠΑΡΑΓΩΓΗ CG Cinéma
ΣΥΜΠΑΡΑΓΩΓΗ Vistamar Filmproduktion
ΕΤΟΣ 2015
ΔΙΑΡΚΕΙΑ 94'
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ Δράμα
ΧΩΡΕΣ Γαλλία, Γερμανία, Τουρκία, Κατάρ
ΓΛΩΣΣΑ Τουρκικά

ΟΙ ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΜΑΣ ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΤΗ ΣΥΓΚΙΝΗΣΗ ΤΟΥ ΣΙΝΕΜΑ

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο βρίσκεται στην ευχάριστη θέση να παρουσιάσει τις τρεις διαγωνιζόμενες ταινίες για το LUX FILM PRIZE¹ 2015:

MEDITERRANEA του Jonas Carpignano

Ιταλία, Γαλλία, Ηνωμένες Πολιτείες, Γερμανία, Κατάρ

MUSTANG (ΑΤΙΘΑΣΕΣ) της Deniz Gamze Ergüven

Γαλλία, Γερμανία, Τουρκία, Κατάρ

UROK (ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ) των Kristina Grozeva και Petar Valchanov

Βουλγαρία, Ελλάδα

Οι πολυεπίπεδες αυτές ιστορίες, προϊόν της μεγάλης αφοσίωσης και της δημιουργικότητας ταλαντούχων νέων ευρωπαίων σκηνοθετών, θα προβληθούν κατά τη διάρκεια της τέταρτης διοργάνωσης των LUX FILM DAYS².

TO LUX FILM PRIZE

Ο πολιτισμός διαδραματίζει ουσιώδη ρόλο στην οικοδόμηση των κοινωνιών μας. Για τον λόγο αυτό, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο καθιέρωσε το LUX FILM PRIZE το 2007, με στόχο να ενισχύσει την κυκλοφορία ευρωπαϊκών ταινιών εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης και να δώσει έναυσμα για προβληματισμό και σύζητηση σε ευρωπαϊκό επίπεδο πάνω σε θέματα μείζονος σημασίας. Το LUX FILM PRIZE αποτελεί μια μοναδική πρωτοβουλία. Ενώ οι περισσότερες ευρωπαϊκές συμπαραγωγές προβάλλονται μόνο στη χώρα προέλευσής τους και σπάνια διανέμονται σε άλλες περιοχές, ακόμη και εντός ΕΕ, το LUX FILM PRIZE δίνει σε τρεις ευρωπαϊκές ταινίες τη σπάνια ευκαιρία να υποτιτλιστούν στις 24 επίσημες γλώσσες της ΕΕ.

Ο νικητής του LUX FILM PRIZE θα ψηφιστεί από τα μέλη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και θα ανακοινωθεί στις 25 Νοεμβρίου 2015.

**ΔΕΙΤΕ,
ΣΥΖΗΤΗΣΤΕ
& ΨΗΦΙΣΤΕ**

@luxprize
#luxprize

LUX
PRIZE
.EU

ΟΙ LUX FILM DAYS

Το LUX FILM PRIZE οδήγησε στη διοργάνωση των LUX FILM DAYS. Από το 2012 οι τρεις ταινίες που διαγωνίζονται για το LUX FILM PRIZE γίνονται γνωστές στο ευρύτερο ευρωπαϊκό κοινό με τις LUX FILM DAYS. Με τις LUX FILM DAYS σάς προσκαλούμε σε μια μοναδική πολιτισμική εμπειρία που ξεπερνά τα σύνορα. Από τον Οκτώβριο έως τον Δεκέμβριο του 2015 μπορείτε να γίνετε μέλος του πανευρωπαϊκού κινηματογραφόφιλου κοινού και να παρακολουθήσετε τις ταινίες *Mediterranea*, *Mustang (Ατίθασες)* και *Urok (Το Μάθημα)* σε μία από τις 24 επίσημες γλώσσες της ΕΕ. Μην ξεχάσετε να ψηφίσετε την αγαπημένη σας ταινία στην ιστοσελίδα μας luxprize.eu ή στη σελίδα μας στο Facebook.

BΡΑΒΕΙΟ ΚΟΙΝΟΥ

Το Βραβείο Κοινού απονέμεται στην ταινία που επιλέγουν οι θεατές στο πλαίσιο του LUX FILM PRIZE. Εκμεταλλευτείτε την ευκαιρία, ψηφίζοντας το *Mediterranea*, το *Mustang (Ατίθασες)* ή το *Urok (Το Μάθημα)*, και λάβετε μέρος στον διαγωνισμό για να είστε εσείς ο (η) τυχερός(-ή) που θα μεταβεί με πρόσκληση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στο Κάρλοβι Βάρι, τον Ιούλιο του 2016, για να παρακολουθήσει το διεθνές φεστιβάλ κινηματογράφου και να ανακοινώσει την ταινία στην οποία θα απονεμηθεί το Βραβείο Κοινού.